

Estradiziorik ez, eta kitto

«Estradizioen aurkako manifestaldira dei egiten dugu, baina gu erretiratu egingo gara, Alderdiren batek beretzat monopoli-zatu nahiko balu, konbokatoriakoak ez diren oihuak egingo balira, etab.».

Baina zeren alde egiten dira manifestaldi horiek, edo zeren kontra? Manifestaldiotara joan, jende franko desberdina joango dela pentsa daiteke, pentsatzen dut, esperientzia desberdinekin eta esperientziok desberdinki artikulatzen dituen. Nola eskatuko diogu inori, estradizioak ikusteko eta baloratzeko bere modua isil dezanik, manifestaldira horregatixe baldin badoa? Eta zer axola dio? Gobernadore Zibilen logika da hori: «halako manifestaldi ez dugu baimentzen, beste halako edo halako oihuak egin daitezkeelako».

Filosofoak, aldiz, Etikako maisuak, estradizioen aurka egon arren, Munduko Herri eta Nazioei Gutuna ez zaio egokia iruditu, eta ezin izan du *El Pais*-eko bere protesta beste egun bate-tarako utzi. Agian, estradizioen aurka benetan egonez gero, efikazena horixe dela, usteko zuen, altruistena eta pertsegituekin solidarioena batez ere.

Protagonistak ez al ziren giza eskubide batzu? Protagonista bakarrak?

Beti berdin gabiltza. XVIII. mendeko liberal burges bat lotsatu egingo litzateke, gaurko liberal eta demokratek edozein giza eskubide zein erraz sakrifikatzen dioten, ikusiko balu, aitzakiatxo estetiko bati. Liberal «burgesak», hain superatuta daukagunak, oraindik printzipio sakratu batzu bazeuzkan eta borrokarako ere prest egoten zen, behar izanez gero eta behar

zen lekuan. Gaur, ordea, geure gustokoak ez diren oihu batzu edo gutuneko esaldiren bat nahikoa arrazoi dira, giza eskubideen alde zertxobait egiteari ere («ni kontra nago, baina») zaputz egiteko.

Estradiziorik ez, eta kitto. Horren kontra eginahalak egitea tokatzen da orain. Gure beste diferentziak eztabaidatuko ditugu bihar.

Estradizioen alde eta estradizioen kontra egon liteke. Baina kontra bagaude, zinez kontra, zenbait akats posiblek ez dio deus axola. Ez da estetika-kontua. Estraditatua izateko arriskuan dagoenarena da, balio duen perspektiba bakarra. Beste askorekin elkartuta egin behar dena ez zaiola gustatzen eta, egiteari uzten dionak, izango du mila arrazoi handi, baina eskaintza miserable hauxe du azken finean: ezer ez duela egin. Ez zaizkigu interesatzen horren arrazoiak. ■ G. Noss.

«La Voz de Euskadi» kinka larrian

«Crónica de una muerte anunciada» idatz dezake norbaitek, hainbeste aldiz iragarri bait da egunkari honen heriotza. Heriotza hori ez da gertatu orain artean. Badirudi, ordea, oraingoan ez dabilela urruti. Izan ere, egun pare bat kalera gabe egon ondoan, urriaren 30ean periodikoak berak agertu zuen oharrak ez du gauza onik adierazten, gaitz serioren bat salatzen du inondik ere. Egunkariak berak egin diagnostikoa ezin txarragoa da: finantziazio-falta eta errekurtsorik eza. Aspirinak sendatzeko moduko gaitza ez da.

Ekonomikoa da, beraz, arazoa. Baina goragoko arazo eta arrazoiaren ondorio omen da. Egunkariari sinestekotan, hona: «el veto impuesto por un partido político vencedor en las pasadas elecciones legislativas». Izan ere, «los socialistas apuestan por el control de los medios de información de la misma manera que los franquistas imposibilitaban el nacimiento de una prensa hostil a sus proclamas autoritarias». Betoa eta kontrola.

Analisi honekin bat nator osoki. Ondorioa ere begien bista-koa da eta, zoritxarrez, berriro ere orain frogatua, alegia, prentsaren independentzia utopia dela kondizio hauetan. Talde politiko eta ekonomikoetatik aske lan egitea zen *La Voz*-en apustua. Urte t'erdiren buruan porrota aitortu beharrean aurki-